

Kaupunginhallitus 15.11.2021 § 488

Toisin kuin selostusosassa todetaan, samaan asiakohtaan on tilattu muitakin kuin hallintojohtaja-kaupunginlakimies Rasimuksen toimesta tilattuja lausuntoja, jotka kaupunki on maksanut. KH 22.2.2021 §:n 74 selostusosassa todetusti asiaan on tilattu lausunto myös asianajaja Antti Vainiolta. Ko. selostusosasta ei käy ilmi kuka lausunnon on tilannut, eikä lausuntoa ole liitetty esityslistaan. Vasta myöhemmin on käynyt ilmi, että ko. lausunnon on tilannut kaupunginhallituksen puheenjohtaja Kirsi Torikka ja se on maksettu kaupungin varoista. Tämän vuoksi oikaisuvatimusta on tarkasteltava hallintolain 6:ssa §:ssä ilmenevän tasapuolisuutta koskevan vaatimuksen mukaisesti.

Kaupunginhallitus on vaatinut nykyiseltä ”viisikolta” kuntalain 85:n pykälän toisen momentin tarkoittamaa selvitystä toimistaan **luottamustehtävässä** toimiessaan. Kysymys kuului, ovatko asianosaiset menettelleet kaupunginjohtajan luottamuksen arviointiprosessissa luottamushenkilöinä velvollisuuksiensa vastaisesti. Lienee asianmukaista muistuttaa, että silloinen kuusikko edusti kaupunginjohtajan luottamuksen arviointiprosessissa hallituksen jäsenten roolissa 26:ta kaupunginvaltuutettua, eli valtuuston enemmistöä. Kuinka siis oikeusneuvontaa tilanteen selvittämiseksi pyytäessään yhtäkkiä kyseessä olisi yksityisoikeudellinen toimeksianto? Kaikki prosessin osapuolet ovat toimineet virkavastuullisina kaupunginhallituksen jäseninä. Tähän vedoten osapuolten erityiskohtelua ei voida hyväksyä.

Edellisen kerran KH:ssa tätä asiaa käsitellessämme ilmoille heitettiin huoli siitä, että jos tämä korvausvaatimus nyt hyväksytään, voi kuka vain tilailla kaupungin piikkiin mitä haluaa ja lähettää laskun perässä. Onkin ehkä syytä tarkentaa, että niin kutsuttu viisikko otti selvityspyyntöpäätöksen jälkeen yhteyttä Rasimukseen pyytäen ohjeita, miten oikeusavun saamisessa edetään, saatuaan ensin toiselta kaupungin viranhaltijalta neuvon, että hallintolain kuudennen pykälän mukaisen yhdenvertaisen menettelyn perusteella oikeusavun tulee olla molemmille osapuolille saatavilla kaupungin korvaamana.

Kuntalain 83:n pykälän mukaan luottamushenkilöllä on oikeus saada tietoja, joita hän luottamustointa hoitaessaan tarvitsee. Kyseessä oleva selvityspyyntö koski viisikon toimintaa luottamushenkilöinä. Kysymys oikeusavun saamisesta lähetettiin Rasimukselle ensimmäisen kerran 22.2.2021 ja asiaa on yritetty viedä KH:n käsittelyyn neljästi (26.5.2021 § 217; 31.5.2021 § 226; 27.9.2021 § 414 ja § 415). Viisikko on siis pyrkinyt saamaan asiaan hallituksen mielipiteen, mutta mm. asian ollessa viimeisenä listalla, se on jäänyt käsittelemättä.

Kun mainitsemaani Rasimukselle lähetettyyn viestiin ei helmikuussa vastausta saatu, lähetettiin uusi viesti kirjaamon kautta. Maaliskuussa 2021, kuukausi ensimmäisen viestin jälkeen Rasimus vastasi, mutta jätti kertomatta, miten lakiapua voisi saada. Sen sijaan hän totesi tämän pykälän selostusosan mukaisesti, että *”toimeksianto on ollut yksityisoikeudellinen toimeksianto, jonka aiheuttamista kustannuksista vastaavat*

toimeksiantajat. Kaupunginhallituksella ei ole asiassa toimeksiantosuhdetta kyseiseen lakiasiantointimistoon eikä kaupunki siten ole toimeksiantosuhteen perusteella vastuussa kustannusten maksamisesta.” Haluankin kysyä, miten tähän rinnastuu kaupunginhallituksen puheenjohtaja Kirsi Torikan tilaaman lausunnon kustannusten korvaaminen kaupungin varoista?

Rasimus totesi (2.8.2021 § 313), että ”Kaupunginhallituksen puheenjohtaja on tilannut asiaan liittyen asiantuntijalausunnon.” Näin toteaa myös Antti Vainio lausunnossaan 8.12.2020. Juristina Vainio lienee ollut hyvin tarkka muotoilussa, kenelle hän lausuntonsa on antanut. Lausuntoa ei ole annettu Savonlinnan kaupungille eikä kaupunginhallitukselle, vaan kaupunginhallituksen puheenjohtaja Kirsi Torikalle.

Savonlinnan kaupungin hallintosäännön 3:s § luettelee kaupunginhallituksen puheenjohtajan tehtävät. Rasimus perustelee kaupunginhallituksen puheenjohtajan lausuntopyyntöä Vainiolle sillä, että se on tapahtunut työnantajan edustajan ominaisuudessa. Kaupunginhallituksen puheenjohtaja ei toimi kaupunginjohtajan esimiehenä vaan hallintosäännön 4:n § mukaan kaupunginjohtaja on kaupunginhallituksen alainen. Eli tältäkin osin lausuntopyyntö olisi tullut tehdä koko kaupunginhallituksen toimesta.

Huomionarvoista on myös, että Rasimus perustelee (2.8.2021 § 313) kaupunginhallituksen puheenjohtajan Vainiolle tekemää lausuntopyyntöä sillä, että ”kaupunginhallitukselle valmistelevat viranhaltijat, mukaan lukien hallintojohtaja-kaupunginlakimies ovat olleet esteellisiä asian valmistelussa ja asian käsittelyssä. Näin ollen asia on pitänyt valmistella ja käsitellä puheenjohtajan selostuksesta.”

Kaupunginhallituksen puheenjohtaja on toiminut kaupunginhallituksen kokouksissa esittelijänä em. syystä 9.11.2020 § 420, 23.11.2020 § 460 ja 7.12.2020 § 465. Missään näissä asiakohdissa ei ole ollut edes selostusosassa mainintaa ko. Vainion lausunnosta. Ensimmäisen kerran Vainion jo 8.12.2020 antama lausunto mainitaan KH 22.2.2021 §:n 74 (Rasimuksen esittelemässä) selostusosassa, mutta tuolloinkaan lausuntoa ei ole esityslistan liitteenä. Rasimus ei siis ole ollut omasta mielestään esteellinen ottamaan ko. lausuntoa esittelemänsä asian selostusosaan, mutta toteaa toisaalla, että on ollut esteellinen hankkimaan lausunnon. Kyseistä Vainion joulukuista lausuntoa ei ole annettu kaupunginhallituksen jäsenille ennen kuin maaliskuussa 2021 kaupunginhallituksen jäsenten tätä erikseen julkisuuslain perusteella pyytäessä.

Esittelijä Rasimus toteaa (KH 2.8.2021 § 313): ”Hallintosäännön 12. luvun 76:s § antaa hankintavaltuuden palveluhankintoihin.” Ko. pykälässä lueteltuihin hankintavaltuutettuihin ei kuulu kaupunginhallituksen puheenjohtaja. Hän on tältä osin samassa asemassa kaupunginhallituksen jäsenten kanssa. Kaupunginhallituksen puheenjohtajalla ei ole esim. hankintojen osalta henkilökohtaista toimivaltaa.

Edellä olevan osalta ratkaisevaa on, onko kaupunginhallituksen puheenjohtajaa pidettävä eri asemassa kuin kaupunginhallituksen jäseniä. Lain ja kaupungin hallintosäännön perusteella tähän ei ole perusteita.

Mikäli oikaisuvaatimuksen tekijät joutuvat hakemaan ratkaisua asiaan käräjäoikeuden kautta, tulee samassa yhteydessä tarkasteluun myös muut kaupungin maksamat lausunnot ja niiden hankintaprosessi. Ns. Kittilän tapauksessa Lapin käräjäoikeus antoi useita langettavia tuomioita, mm. ehdollisia vankeusrangaistuksia, kun luottamushenkilöt ja vt. kunnanjohtaja hankkivat kunnan kustannuksella lausuntoja ilman asianmukaista hankintaprosessia. Oikeuden päätöksessä olennainen tekijä oli se, ettei lausuntojen hankinnasta ja lausunnoista annettu tietoa kunnanhallituksen jäsenille. Viisikon tapauksessa tätä on yritetty, mutta yritykset on torpattu sekä ratkaisujen saamista on tunnuttu viivyttelävän. Eli samanaikaisesti viisikolta on vaadittu selvitystä, oikeusavun saannissa ei ole haluttu auttaa, ja lopulta selvityksen vaatimisesta on vielä luovuttu.

Oikaisuvaatimuksen tekijöiden toimesta on Rasimukselta avoimesti kysytty neuvoja oikeudellisten lausuntojen hankkimisesta ja niihin liittyvien kustannusten korvaamisesta. Lausuntoja ei ole hankittu kaupunginhallituksen tietämättä, josta osoituksena on lausunnoista aiheutuvien kustannusten käsittely kaupunginhallituksen kokouksessa. Kaupunginhallituksen puheenjohtaja Kirsi Torikan kaupungin laskuun tilaamista lausunnoista ei ole kaupunginhallitusta informoitu.

Kukaan ei tässä prosessissa toiminut yksityishenkilöinä. Viisikko toimitti virkavelvollisuuttaan kaupunginjohtajan luottamusta arvioidessaan, sekä tästä selvitystä antaessaan. Selvityspyyntökin koski muun muassa kokouskäsitelyä! Haluan vielä tähdentää, että tässä ei ole kyseessä vahingonkorvauspyyntö, vaan kaupunginhallituksen päätöksestä käynnistyneen selvityspyyntöön tuottamisen mahdollistamiseksi hankittu oikeusapu, jota asianomaiset kaupunginhallituksen jäsenet ovat virkavastuussa toimiessaan tarvinneet.

Viimeisenä haluan esittää vakavan huoleni. Mikä on jatkossa luottamushenkilön asema, jos hän Savonlinnan kaupungin luottamuselimissä toimiessaan esittää kritiikkiä toimintaa kohtaan? Tänään emme keskustele vain näistä viidestä henkilöstä, vaan asetamme esimerkkitapauksen, jossa on vaarana kuntademokratian rapistuminen luottamushenkilöiden oikeusturvan myötä.

Edellä olevan perusteella esitän, että kaupunginhallitus hyväksyy oikaisuvaatimuksen.